

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE**

**DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR**

**DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR**

**CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE**

Anexa nr.1 la MECȘ nr. 5575/28.10.2015

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ,
METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII
UCRAINENE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba ucraineană maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritual schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba ucraineană maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura ucraineană maternă;
- *secțiunea 2* – metodica predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii ucrainene materne,

B.COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii italiene în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura italiană maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii italiene.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

I Limba ucraineană

a) Nivelul fonetic: normele actuale de ortografie și ortoepie în limba ucraineană; aspecte funcționale referitoare la: sunetele limbii ucrainene, regulile pentru despărțirea cuvintelor în silabe.

b) Nivelul lexico-semantic: cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte monosemantice/ polisemantice; neologisme, regionalisme, arhaisme; unități frazeologice (expresii/ locuțiuni); sensul cuvintelor în context/ sens denotativ și sens conotativ; vocabularul limbii ucrainene; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea), externe (împrumuturile și neologisme),

Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană;

Semnele speciale folosite în alfabetul ucrainean (apostrof, accentul).

c) Nivelul morfosintactic:

- părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografiere); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
- părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbilor); conjuncția (clasificare); prepoziția; interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predicat și subiect; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor).

d) Nivelul ortografic și de punctuație: aspecte privind aplicarea normelor de ortografie și de punctuație în receptarea/ construirea mesajului scris.

e) Nivelul stilistic: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narrative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect.

II Literatura ucraineană

1. Proza – Specii narative: basmul cult, povestirea, nuvela, romanul.

- *Conținuturi:* instanțele comunicării narative (autor, narator, personaj, cititor); perspectivă narativă (narator obiectiv/subiectiv, narațiune scrisă la persoana I/ la persoana a III-a); construcția discursului narativ (particularitățile speciilor literare: povestirea, nuvela, romanul; acțiune, temă, momentele subiectului, conflict, incipit, final, moduri de expunere, stil direct, stil indirect, stil indirect liber, repere spațio-temporale); personaje (tipologie, modalități de caracterizare); limbajul naratorului.

- *Notă:* Conceptele operaționale se vor aplica pe un text narativ aparținând unuia dintre următorii autori: *Marko Vovchyok, Ivan Franko, M. Kotsubynskyy, O. Olesy.*

2. Poezia – Poezia romantică. Poezia modernă.

- *Conținuturi:* structura discursului poetic (titlu, motiv literar, idee poetică, instanțele comunicării poetice, mărci lexico-gramaticale ale eului poetic; elemente de prozodie); figuri de stil (antiteza, comparația, epitetul, enumerația, hiperbola, metafora, personificarea, repetiția).

- *Notă:* Conceptele operaționale se vor aplica pe texte poetice aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko* (două texte poetice); *Leonid Hlibov, Ivan Franko, Lesya Ukrainka, Марія Чубіка* (câte un text poetic).

3. Dramaturgia – Specii ale genului dramatic: comedia, drama.

- *Conținuturi:* structura discursului dramatic (act, scenă, tablou, conflict dramatic, intrigă, relații spațio-temporale, dialog, monolog, categorii estetice: comicul); personajele operei dramatice (tipologii, tehnici de caracterizare).

- *Notă:* Conceptele operaționale se vor aplica pe un text dramatic aparținând următorilor autori: *T. Șevcenko, Lesya Ukrainka.*

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ UCRAINEANĂ MATERNĂ

1. *Грушевський Михайло Історія української літератури.* - ТТ. 1-6. Сканування та обробка <http://litopys.kiev.ua/> (<http://litopys.org.ua/>) 10.III.2003.
2. Д. Чередниченко, Г. Кирпа, К. Смолоскип (1997). *Український садочок: Читанка*, Видавництво Смолоскип, Київ.
3. Reboșarpă I. (1997), *Antologie de literatură ucraineană*. Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Корсюк М. (1982), *Казки мого дитинства*. Видавництво Критеріон, Бухарест.
5. Ciubica M. (2002), *На крилах дитинства*. Editura Mustang, București.
6. Kideșciuk I. *Limba ucraineană*. Manual pentru clasa a IX_a, Editura RCR Editorial, București, 2013

C.TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE –METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINENE MATERNE

I. Curriculum în învățământul primar

- Specificul curriculumului pentru disciplina *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană* (ciclul primar)

II. Aspecte metodologice privind curriculumul de limba și literatura ucraineană în învățământul primar

1. Comunicarea orală

- Strategii de formare a comportamentului de ascultător/emițător;
- Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet);
- Forme de activități care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat (CP - I-II și III-IV);
- Metode și mijloace de învățământ folosite în dezvoltarea exprimării orale;
- Formarea competențelor de comunicare: conținuturi și contexte de realizare, criterii și cerințe în exersarea exprimării corecte.

2. Receptarea mesajului scris. Exprimarea scrisă.

- Procesul didactic la disciplina *Comunicare în limba ucraineană în clasa pregătitoare*;
- Strategii de predare - învățare - evaluare a citit-scrisului la clasa I (metode și procedee specifice, mijloace de învățământ);
- Specificul abordării textelor în învățământul primar:
 - Textul narativ (elaborarea planului de idei, povestirea, personajul literar, dialogul, descrierea);
 - Textul liric;
 - Textul nonliterar.

3. Organizarea textului scris în funcție de scopul redactării.

- Tehnica elaborării unui text scris: planul initial, părțile componente. Contexte de realizare pentru clasele II-IV;
- Scrierea funcțională (bilet, felicitare, afiș, fluturaș, invitație, scrisoare, email);
- Scrierea imaginativă (pe baza unui șir de întrebări, pe baza unui suport vizual);
- Scrierea despre textul literar (povestirea, descrierea).

4. Formarea deprinderilor de exprimare scrisă în învățământul primar - particularități ale însușirii normelor limbii literare în clasele CP- I-II și III-IV (ortografie, ortoepie, punctuație).

5. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul lecțiilor de *Comunicare în limba ucraineană /Limba și literatura ucraineană* (fonetică, vocabular, clase morfologice, sintaxă).

6. Învățarea integrată a disciplinelor *Comunicare în limba română/ Limba și literatura ucraineană*.

- Pluridisciplinaritate, multidisciplinaritate, transdisciplinaritate, interdisciplinaritate
- Abordarea specifică integrării la disciplinele *Comunicare în limba ucraineană/ Limba și literatura ucraineană*.

7. Modalități de activizare a elevilor în lecția de *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană*

- Forme de organizare; strategii de diferențiere, individualizare; învățarea prin cooperare;

8. Jocul didactic în orele de *Comunicare în limba ucraineană/Limba și literatura ucraineană*

III. Evaluarea nivelului de pregătire a elevilor la *Comunicare în limba ucraineană/ Limba și literatura ucraineană*.

- Forme/tipuri de evaluare a rezultatelor și progresului școlar;
- Metode tradiționale și alternative de evaluare;
- Tipuri de itemi utilizați în practica școlară (CP și I-IV).

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII UCRAINENE MATERNE

1. Cerghit, I. - *Perfecționarea lecției în școala modernă*, E.D.P., București, 1983;
2. Cristea, S. - *Dicționar de pedagogie*, Editura Litera, Chișinău, 2002.
3. Абасов З.А. *Нетрадиционные уроки как педагогическая инновация // Инновации в образовании*. – 2004. - №3.
4. Вашуленко М.С. *Методика викладання української мови в початковій школі*. – К., 2008 р.,
5. Гордуз Н. *Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови // Початкова школа*. – 2003. - №4.
6. Митник О., Шпак В. *Народження нестандартного уроку // Початкова школа*. – 1997. - №12. – С. 11-23.
7. *Нестандартні уроки в початковій школі // Упоряд. О. Кондратюк*. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005.
8. *Нестандартні уроки в школі // Шкільна бібліотека*. – 2005. - №8.
9. Новак Л.І. *Система нестандартних уроків української мови (в початковій школі) // Б-чка вчителя поч. школи*. – 2003. - №17.
10. Пензар Л. П. *Нестандартні уроки : (Передовий досвід) // Б-чка вчителя поч. школи*. – 2001. - №6.
11. Резніченко Н.І. *Нестандартні уроки української мови в 2 класі // Початкове навчання та виховання*. – 2006. - №6.
12. Варзацька Л.О. *Навчання мови та мовлення на основі тексту*. – К.: Рад.шк., 1986.
13. Варзацька Л.О., Шевченко Л.М. *Методика розвитку зв'язного мовлення школярів: Методичні рекомендації*, - К.: Рад.шк., 1992
14. Oliynyk_Metodyka_vykladannia_ukrainskoi_movy_v_serednii_shkoli.jpg

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: Elvira CODREA - Consilier pentru minoritatea ucraineană și polonă în cadrul MECȘ

Membri:

Narcisa Nicoleta GRECENIUC - Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș

Liuba Dorina ONIUJEC - Școala Gimnazială Valea Vișeuului, Maramureș

Loredana TOMȘA - Școala Gimnazială Horea, Cluj Napoca, Cluj